

Corporate governance en stembeleid Stichting de Samenwerking, pensioenfonds voor het Slagersbedrijf

Corporate governance wordt vaak vertaald met goed ondernemingsbestuur. Het gaat over de verhoudingen tussen verschillende organen van ondernemingen zoals de Raad van Bestuur, Raad van Commissarissen en aandeelhouders. Rekenschap, transparantie en toezicht spelen hierbij een belangrijke rol.

Corporate governance

De Nederlandse Corporate Governance Code schrijft voor welke rol institutionele beleggers (zoals pensioenfonds) hebben in het bewaken van goed ondernemingsbestuur. Daarin staat de rol als aandeelhouder en het stemmen op aandeelhoudersvergaderingen centraal. Het pensioenfonds belegt in aandelen in Noord-Amerika en Europa. Stichting de Samenwerking, pensioenfonds voor het Slagersbedrijf geeft daarvoor invulling aan de Nederlandse Corporate Governance met het onderstaande stembeleid.

Stembeleid

Uitgangspunten

Het pensioenfonds maakt actief gebruik van haar stemrecht en kiest er voor om te stemmen op alle aandeelhoudersvergaderingen van ondernemingen die zij in portefeuille heeft.

Daarnaast maakt het pensioenfonds de keuze om met alle beschikbare aandelen op aandeelhoudersvergaderingen te stemmen van ondernemingen waarin zij belegt. Dit betekent dat ook gestemd wordt in markten waar speciale eisen gelden voor het uitoefenen van stemrechten. Bijvoorbeeld in landen waar een speciale volmacht is vereist of in landen waar aandelen tijdelijk worden geblokkeerd in de periode voor de aandeelhoudersvergadering.

Het pensioenfonds maakt bij het uitoefenen van het stemrecht gebruik van de stemanalyses en stemadviezen van MSCI Institutional Shareholder Services (ISS). ISS' stembeleid houdt rekening met de internationaal geaccepteerde corporate governance codes, zoals die van de OECD en International Corporate Governance Network (ICGN). Daarnaast houdt ISS voor iedere afzonderlijke markt rekening met lokale wet- en regelgeving en corporate governance codes. Een uitwerking van het ISS stembeleid is te vinden op www.issgovernance.com/policy.

Uitoefenen van stemrecht op aandeelhoudersvergaderingen

Het pensioenfonds heeft een internationale beleggingsportefeuille. Het is onmogelijk om alle aandeelhoudersvergaderingen zelf te bezoeken. Daarom stemt het pensioenfonds 'op afstand' op aandeelhoudersvergaderingen. Dit heet 'proxy voting'. Om te stemmen op afstand maakt het pensioenfonds gebruik van de diensten van ISS. Het pensioenfonds kan er altijd voor kiezen een vergadering van aandeelhouders bij te wonen. Bijvoorbeeld als het pensioenfonds het woord wil voeren of vragen wil stellen aan de raad van bestuur of raad van commissarissen.

Rapportage

Het pensioenfonds rapporteert op de website hoe zij heeft gestemd op aandeelhoudersvergaderingen. De rapportage is binnen dertig dagen nadat de aandeelhoudersvergadering is gehouden beschikbaar. Per aandeelhoudersvergadering wordt het volgende aangegeven:

- Naam onderneming;
- Datum vergadering;
- Agendapunten;
- Steminstructie van het pensioenfonds.

Daarnaast plaatst het pensioenfonds één keer per jaar een verslag op de website waarin staat hoe zij uitvoering heeft gegeven aan het stembeleid in het voorgaande jaar.

Uitlenen van aandelen

Veel institutionele beleggers lenen aandelen uit aan andere partijen. Dit heet 'securities lending'. Aandelen worden tegen een vergoeding tijdelijk overgedragen aan een andere partij. Dit is een bron van inkomsten voor het pensioenfonds en bevordert daarnaast de liquiditeit in de markt. Wanneer aandelen zijn uitgeleend verliest het pensioenfonds het stemrecht aan de partij die de aandelen heeft geleend.

In een aantal gevallen zullen de aandelen teruggehaald worden. Bijvoorbeeld bij aandeelhoudersvergaderingen waar belangrijke onderwerpen aan de orde komen die van direct belang zijn voor de toekomst van de onderneming. Of wanneer het vermoeden bestaat dat aandelen worden geleend om gebruik te maken van het stemrecht.

Tekst: Syntrus Achmea Vermogensbeheer februari 2012.